

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Dominica Pentecostes. Factus est repente de cœlo, sonus, tanquam aduenientis Spiritus vehementis: & repleuit totam domum vbi erant sedentes.

Act. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

2. *Vt certius salueris.*

Secundo. Tristia conducunt ad beatitudinem acquirendam. 1. *Luc. 24. Nonne oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam?* Quanto magis Christianos? Bern. *Si oporteat Christum pati, & sic intrare in regnum suum, quomodo nos miseri intrabimus in regnum non nostrum, nisi prius patiamur?* 2. *Certe 1. Petri 2. Christus pro nobis passus est, nobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia eius.* Tribulatio haec porta Domini, iusti intrabunt per eam. *Psal. 117.*

3. *Vt subar.* Tertio. *Vt gustatis acerbis iusti prædictos calo flitationis argumentum præcipiant. Argentif. rha gloria est tribulatio vita.* Bern. *Qui cant.*

in hoc mundo flagellari non merebitur; in alio torquebitur. Ideo David salutem suam adscribit afflictioni, *Ps. 116. Castigavit me Dominus, & morti non tradidit me.* Ita Tobias c. 11. *Benedic te Domine Deus Israel, qui tu castigasti me, & tu saluasti me.* Atque haec de tribulatione locutus sum, ut non scandalizemini, si iustos ea comprehendat. Felix ea in felicitas est. *Quis salutis, idem & Crucis est amans, quin & appetens.*

Peroratio. Quare ut dona, vimque Spiritus iam explicatam, experiamini, date locum spiritui, non resistentes illi. Maximus est hospes, parandum hospitium est. Huc opus munditie animi. Nam Matt. 5. *Beati mundo corde.* 2. est opus Virtutum ornatum: Nam *Psal. 44. Omnis gloria filia Regis ab intus in simbris aureis circumamictavarie-* tibus. 3. Opus humilitate: *Luc. 18. Qui enim se humiliat, exaltabitur.*

4. Opus oratione feruida. Nam *Luc. 11. Dabit Spiritus bonum petentibus se.* Et *Sap. 7. Inuocavi, & venit in me Spiritus Sapientiae.* 5. Opus malacia conscientiae. Nam *Psalm. 75. In pace factus est locus eius.* Quare 2. *Cor. 13. Pacem habete, & Deus pacis, & dilectionis erit vobis cum.* 6. Opus est amore vero: Nam *Ioan. 14. Si quis diligit me, seruonem meum seruabit; & ad eum veniemus.*

DOMINICA PENTECOSTES.

Factus est repente de caelo, sonus, tanquam aduenientis Spiritus uehementis: & repleuit totam domum ubi erant sedentes.

Act. 2.

Perfecto, 2. Par. 7. Salomonis Templo, in quo 80000. operarum laborarunt toto septennio, ignis descendit de caelo, & deuorauit holocausta, & maiestas Domini repleuit Domum: sic nimirū rite dedicataam. Quo populus in Dei laudes effusior in viuimas Rex: fecit illas boum 22000. ouium 120000. Deo cā Angelis, patriarchis, Prophetis annosiam quater milenos in reparationem hominum incumbente: IESVS demum perfecit missio iam Spiritu sancto, &c.

Super quo nos

- I. *De Deo, ac Spiritus sancti processione.*
- II. *Cur Sanctus Spiritus in igne?*
- III. *S. Spiritus necessarius, quomodo impletandus?*
- IV. *Ad quid Spiritus sit uehementis?*
- V. *De impletis Spiritu Apostolis.*
- VI. *Spiritus cur sonus, ac ventus dicatur.*

P A R S I.

De Deo, ac S. Spiritus processione.

I. *Q* Vales noctuarum oculi ad lumen Dei et in solis, ait Arist. in Metaph. talis hominem comprehensum intellectus ad maiestatem Dei contubernium intellecūtus ad maiestatem Dei contubernal. 2. Paulus; *Lucem enim habitat inaccessibilem.* 3. *Vt Propitariorum.* Exod. 25. factum ex incorruptibilibus lignis Setim, à duobus Cherubeo obumbrabatur magis, quo alas isti expandebant latius. Ita Deus immortalis, quo magis consideratur ab intellectu Angelico, & Humano; hoc minus comprehenditur.

1. *Quare*

Ideo subiecti. 1. Quare ut Ezech. 1. volantes Cherubim ciendus est super firmamentum audita voce statabant, & submittebant alas suas: ob maiestatem intellectus Dei, ita nos, in huius consideratione, sensus submittamus. 2. Sic David eā ingressus contemplationem, mox sensit, & dixit; Ps. 72. Ad nihilum redactus sum. Hiero. verit: Ego insipiens: & nesciui, ut iumentum factus sum apud te. 3. Proinde Prou. 15. Qui scrutator est maiestatis, opprimetur a gloria.

4. Quia causa, Euthynici Sphingem ad temporum valvas, aut in vestibulis statuebant. Diuinorum anigmata & mysteria indicantes non esse perscrutanda, sed colenda.

Hereses alii quae de S. Spiritu. II. Aenigma de S. Spiritu Arius infeliter soluere conatus, aiebat, Eum esse creaturam Filij. Illudq; de Filio, eum esse Patrem minorem in Deitate. Macedonius, S. Spiritum à Filio creatum procedere, non à Patre. Nestorius, Eum à Patre solo procedere: sic hodieq; schismati Græci.

Procedit à Patre Filiō. At contra 1. Ioan. 16. Omnia, quæ habet Patrem, meas sunt. & 17. Omnia tua, meas sunt, excepta relatione Paternitatis, ait Aug. At qui Pater ex Ese suo habet hoc, quod sit origo S. Spiritus. Ergo & filius habet. 2. Deinde si utriusque non sint omnia cōmūnia, ergo aliud maius erit discriminis inter eos, quam Relatio. Et hoc esse non potest nisi essentia. Vnde essentialiter différēt, quod atheum est. 3. Si Spiritus à Filio non procederet, essent vna persona, nec esset Trinitas, sed binitas. Quia inter eos nulla potest alia dari distinctio, præter originalē relationem. Nam in Deo nilest, nisi, Essentia, & relatio.

Pater igitur & Filius, etli duo sint Spirantes, vnum tamen sunt principium S. Spiritus, & vna spiratione spirant. Sicut tres Personæ sunt vnum principiū creationis, quod eiusdem sunt potentiae, & essentiae. Hinc tam Spiritus filij appellatur, Rom. 8. Si quis Spiritum Christi non habet, hic

non est eius: quam Spiritus Patris, Matth. 10. Spiritus Patris vestri loquitur in vobis. Atq; vt illius Diuinitas patet cat, hodie mittitur.

PARS II.

Cur S. Spiritus in igne.

I. Gnis ait S. Dionysius Areop. lib. de diu. nom. Relucet in lumen omnium, post hominem, igne Diuinitatis simillimus. Vnde apparet Deus, nitas. sub igne apparuit. 1. Vt Exod. 19. Totus mons Sinai fumabat: eo, quod descendisset Dominus Deus super eum in igne. 2. IESV in Thabor Diuinatem ostendentis resplenduit facies sicut sol. Græce est ἡλιοφάνεια: verbū λαμπτεῖν splendere significat, & ardere. Vnde lampas, quæ simul & lucet, & ardet. 3. Quin idem venturus ad iudicium, in igne apparebit, Psal. 96. Ignis ante ipsum procedet, & inflammat in circuitu inimicos eius. Hodie & S. Spiritus se in igne præbet aspectabilem.

1. Imperatores, prodit Alex. ab Alex. lib. Et regis Genial. dier. 2. cap. 38. Sacrum ignem, vel. maiestas. ut imaginem Imperii sibi preferri sinebant, eo. que præcipuo insigni, & singulari ornatu vtebantur. 2. Addit idem. Sic Juliani vxor & filia Auguste appellata sunt. Quibus hoc etiam honoris tributum, ut illas quandoque sacer Ignis praæret. 3. Persis nihil etiam diuinus igne fuit. Nec ibat Rex vsquam, quin Ignifer Mystra praæret eodem.

Neque Deum sacra Scriptura præsentem vsquam describit, quin ignem addat regi comes comitem. 1. Exod. 3. Apparuit Moysi Domini ignis. nus inflammis ignis. 2. Psal. 17. Ignis a facie eius exaruit. 49. Ignis in conspectu eius exaridescet. 3. Daniel. 7. Thronus eius: flammarum ignis. 4. Idcirco hodie S. Spiritus venit in igne.

II. Aptum illi Symbolum ignis est. Igne S. Spiritus enim is sub sphæra lunæ non videtur rite agnoscere nobis, at hic accensus cernitur: Ita S. Spiritus extra.

2. Ignis in sphæra sua nil producit: at 2. In terris extra

*operatur
v: Creator.* extra eam gignit omnia : Ut Heraclitus, & alij eum rerum omnium dicerent esse principium. Ita S. Spiritus in cœlo nil producit. Nam Pater gignit, Filius cum Patre spirat : neutrum Spiritus Sanctus, sed ad extra producit omnia Creator. Vnde Ecclesia: *Veni creator Spiritus. Dauid: Emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renouabis faciem terræ.*

3. Ut gratiarum largitor. Ipse est etiam Oeconomus gratiarum: est Spiritus veritatis, Ipse vos docebit omnia. Ante miseria, & inera cœlestium pauperitas hic erat: At ipso veniente Cant. 2. *Hymen transiit, imber abiit, apparuerunt flores in terra nostra. Verbo, Non est, qui se abscondat à calore eius. Ps. 18.*

4. Efficit temores o- Hodie, quasi in solstitio aestiuo, tantus calor fuit ut plures leuibus induiti, vestes facultatum relinquenter, deponerent ad pedes Apostolorum: plures etiam deseritorum peterent latibula: alij quoque pellent exuerent, ut Bartholomeus: alij sudarent sanguinem ut martyres: alij se spoliari finerent nuditatem & paupertatem perpetientes: ut Confessores. O aestum nouū, & haec tenus inauditū! Nec mirum.

3. Exiit lilia mun- Si enim ignis elementaris descendens in terram: (at cœlestis descendit:) necesse foretare scere herbas vanitatū, fontes siccari voluptatum; aerem aestuare gratiarum; peruvicacie rupes colliquescere, ambitiones in fumum abire. Diue Spiritus; tange tu montes & fumigabunt.

P A R S III.

S. Spiritus necessarius quomodo impe- trandus.

Fecundat orbem. I. Necessarius is calor erat. 1. Nam peccato omnia obrigerat; agri orbis steriles erant, plantæq; vt in hyeme. Talibus, ut fertilescant, ignis solet injici, ad fentes, caliginemq; exurendam. Ita hodie factum orbi ab agricola Deo. 2. ut Ma-ro in Georgicis.

Sæpe etiam steriles incendere profuit agros.

3. Ideo filius Agricolæ ait: *Luc. 13. Igne me mittere, & quid volo, nisi ut ardeat?* Quod S. Greg. de Spiritu interpretatur,

4. *Origenis in Leuit. hom. 5. votum est, Ut-*

tinam & mea terra accendatur igne diuino: ut

ultra non afferat spinas, passionis, râcoris, &c.

II. Orantibus Deum, & cupientibus, Sed preci- igne tali fertilescunt agri. 1. Sicut Elias, 3. impetrant.

Reg. 18. Carmelum ascendens orat, plu-

uiam impetrat qua terra suæ fertilitati restituitur. 2. Idem in Carmelo orat; Sa-

cificium de cœlo exuri impetrat, Baali-

tasq; excindit. Ita IESVS cœlos ascendit.

Aduocatus noster, & obtinet demitti i-

gnem terræ reparatorem, & extirpato- idolatriæ, testé doctrinæ suæ: de quo di-

xerat: Ipse testimonium perhibebit de me. Io. 13.

Factum hodie quod Apoc. typ. 8. dictu: Impetrat Angelus thuribulum aureum, & im- uit sic eum

pleuit illud de igne altaris, & misit in terram, Iesus.

& facta sunt tonitrua & voces, & fulgura, &

terremotus magnus. At Iesus est magni cō-

siliq; Angelus, Ibai. 6. Sed ante thurificata-

ram thure orationum ac meritorum gra-

tissimo Diuinitati.

Salomonis templum iam Deo vici- Sic & Sa- mis consecrandum cum esset, ecce ignis lomon. cœlo lapsus id dedicabat. 2. Paralip. 7. I E- SVS ædificiā, in quo ipse lapis angularis, & superstructi Apostoli, dedicatur, id

igne inaugurator sanctiore. Tunc vero

perfectum id erat, cum diceret Consum-

matum est, mox in eadem cruce cum cla-

more valido & lacrymis orauit, sicut & Salo-

mon in dedicatione, sicque descendens

Spiritus Domini repletus orbem terrarum: In

primis vero Apostolos, ut prædictum Ps.

74. ego confirmavi columnas eius.

P A R S IV.

Ad quid Spiritus sit vehemens.

I. De quinquagesimo, *Exod. 19. post de-*

letum Pharaonem, ac maris rubri

Datur post

Passionem

transi-

*ex merito
Pass. Cur
sit vehe-
mens.*

transitum, Léx datur Moyfi descendente in montem igne : sic iam quadragesimo die post deuictum Satanam, ac passiōnem Domini apparuerunt dispertitæ lingua tanquam ignis. A&t.2.

Et ignis vehementis. 1. Cur quod igne contra naturam sit descendere, ideoque violentum. Sed & Sanctus Spiritus hactenus cœlostantum incolere cōsuerat; nunc vero & terras. 2. Siue, ut Sancto Epiphanio placet: ideo vehemens: ut significet se in nullo quiescere, qui non vim faciat passionibus prauis, & consuetudinibus. Quippe Regnū celorum vim patitur, & violenter apunt illud.

*Expurgat
infida.*

Cum timetur infecta domus, aut aer, igne ac fumo valido perpurgatur. Vnde Hippocrates Athen. medicus in communi peste, Graciā totā iussit ignes fieri, quin & syluam incendit; patriamq; à peste liberavit. Ita Deus hodie pestilentem accedit mundum emundandum.

*Expiat
polluta.*

II. Quæ ab Madianitis, alijsq; ethnicis iure belli acceperant Iudæi, quia contaminatum censembarunt omne, ideo mandat DEVS Num. 31. Omne, quod potest transire per flammas, igne purgabitur. Mundus totus cōtaminatus erat, & in maligno positus: & ideo purgandus igne fuit.

*Expiatoria
tria in uno
Spiritus.*

Attria semper expiationum genera fuerunt: Ventus, Aqua, Ignis. Ut Virg. 6. Aeneid.. de animabus purgatoriis canit.

----- Aliæ panduntur inanes

Suspensa ad ventos: Alijs sub gurgite vasto
Eluitur scelus: aut sacro exuritur igni.

Tria eadem usurpata S. Spiritui. Aqua: Ut Ps. 67. Pluuiā voluntariam segregabis hereditati tuae Deus: Et Ecclesia, Fons viuus, ignis, charitas. Ventus. Ideo factus est repente de cœlo sonus, tanquam Spiritus vehementis. Ignis: Nam Apparuerunt illis dispertitæ lingua tanquam ignis.

Est salutis.

III. O Salutaris ignis! Non quali deflagravit Sodomitæ; aut Baalitæ: Non

qualis in sinai visus; vel quo orbis exuretur: Nam ijsunt ignes iustitiae ac furoris: Hic amoris est: ascendens Cherubinos cæterosq; Angelos, & animas pias.

Archimedes Mathematicus ignem in *Liberat ab hoſte.*
uenit, quem ex Syracusarum vrbe procul in classes Romanas, vrbum obsidentes, ejiciebat etiam in medio mari flagrantē. At ab IESV missus Ignis, in mundo glaciali flagrat, cogens Satanas solvere obdionem hominum. Ethic est ignis, qui ante ipsum præcedet, & inflamabit in circuitu inimicos eius. Illuxerunt fulgura eius orbi terra. Vidit, & comota est terra. Pl. 96.

PARS V.

De impletis Spiritu Apostolis.

I. Samson, Iud. 13. & 15. vt vindicaret in Hostes, trecentas vulpes facib. armatas in Philistæorum segetes immisit. Samson IESV est: Vulpes Apostoli; Ezech. 13. Quasi vulpes in deserto Prophetæ tui Israël: Faces, sunt dignitæ lingua: seges est peccatum.

Videte discurrentes incendiarios sanctos; Ioannes & Philippus per Aliam; per Scythiam Andreas; Thomas per Indos; per Armenos Bartholomæus. Iudas per Arabiæ; Simon per Persidem, & cæt. In omnem terram exiit sonus eorum. Pl. 18.

Erant ij omnes ante Sp̄ritus aduentū 2. Diuīſe carbones atri ac mortui; Petrus negando, Thomas non credendo; omnes fugi. 3. Sed quændo in Passione: Athodie Pl. 17. Ignis à facie eius exarsit, carbones succensi sunt ab eo. Hic ex Pigmæis ac Thersites reddidit eos Hectores, ac Cæsares.

Figulus è molli luto vasa igne durat. 4. Et corrotus IESV figulus noster. Nā Manus tue fecerunt & plasmauerūt metotum in circuitu; ait Iob. Apostoli vasa erāt, indiga induratio- nis: ea hoc igne sic perfecta sunt, vt, qui prius ad ancillæ vocem trepidabant; iam nec Herodes, aut, Nerones metuerent.

T Quidam-

Quamdiu balistarius tormenta non-dum apparuit, ea pueris & foeminis ad-euntur; At instruxta puluere & igne, cu exploduntur, iam fugiuntur ab quibuslibet. Tales balistæ Apostoli post acceptū Spiritum sanctum.

s. Et me-tuendi.

Gedeon, Iud. 7, trecentis militibus dedit tubas in manibus eorum, lagenasq; vacuas, ac lampades in medio lagenarum: his concusstis, inflatis istis, Madianitæ exanimantur, debellantur. IESVS in XII. Apostolos igne immittit; quæ vt thesaurum portabant in vasis fictilibus, 2. Cor. 4. Illis per martyria cōfractis, eorum tubis concrepantibus, orbis simul debellatus est. fractus diabolus, peccatum profligatum; idololatria dele-ta. Vicit Leo de tribu Iuda!

Fortissimos quoq; in-cenderunt.

II. Ad ignem succendendum vt sole-mus stramine, stappa, &c. At iam succen-so, flagrantque grandiora adiicimus li-gna. Festuca erant Apostoli ante ignem S. Spiritus missum: at post, trabeserant grandes ipsi, ipsiq; magnos admouerunt Philosophos igni, Reges ac imperatores, orbem deniq; vniuersum.

Heroica facinora soliderunt.

Ad singula Samsonis facta heroica dic-tur: Irruit Spiritus Domini in Samson. Ita & in Apostolos, nouos Samsones, ad Reges, philosophos, diabolos, &c. tremefactan-dos, &c.

In dictis, vi-taq; nil errant.

Apud Ezech. c. 1. Spiritus vita erat in ro-tatis, & ignis, circum circa flammæ appa-rebant, quasi carbonum ignis ardentium, & quasi affectus lampadum. Apostoli rotæ per orbem circumrotabantur à Spiritu ful-geantes doctrina, vita, miraculis sic, vt nunquam errant, vel extincti sunt. Sic ut lapis avator, de quo Poeta.

Qui semel accensus, suscepitos detinet ignes, Extinguiq; nequit:
Inextinguibiles sciebat, qui dixit: Quis nos separabit à charitate Christi? Rom. 8.

Orbem ad fidem cons

III. Cum magna sunt fundenda cam-pañæ, magna magna fornicis succen-garunt.

sione est opus. In Ecclesia Dei iam con-structa campanis opus Apostolis ad con-nocandos fideles, ideo succensi prius ac liquefacti sunt hodie. Sonuerunt sic, vt in omnem terram exiret sonus eorum, & in-fines orbis terra verba eorum. Ps. 18.

Ignis supra eos, significat, futuros or-bis Reges ac Principes. 1. Ut prædictum Psal. 18. Constitutes eos Principes super omnem terram. 2. Cyrus ait Ierosolym. Sedit su-per Apostolos; vt nouæ corona spiritales, per lin-guas igneas, imponatur capiti illorum. 3. Nam Regibus olim ignis præferebatur, in si-gnum regium. 2. Sic in capite L. Martij peroratis apparenſ flammula ei porten-dit regnum, ait Iul. Obsq. c. 38.

IV. Ethnici in medio Arae perpetuus fouebatur ignis, quasi homines inter ac Deos mediator. Hinc Virgil.

Tangearas; mediosq; ignes.

Idem significabat, Gen. 15. Flamma per medium animaliū, ab Abraha diuisorū, transiens. Apparuit elibanus fumans, & lampas ignis transiens inter diuisiones illas. Ita ho-die, dum foedus Deum inter ac homines icitur, per foederis Legatos medios tran-sit ignis.

Ethnici quodam linguas Diis offere-Deileg-bant pro legatis, causa pacis vel amicitiae & lingua-missis. Quin ipfis quoque linguae dari so-ti, lebant, insigne legationis. Ita hodie Apo-stolis date; oblatæ à Christo Patri.

Ex agno paschali immolato, post cō-estionem. Si quid residuum fuerit, combu-retu. Exod. 14. Iam Christus in Cruce fue-rat immolatus; reliquæ erant Apostoli: hosigne consumi oportuit spiritali.

P A R S VI.

Spiritus cur sonus, ac ventus dicatur?

I. *F*actus est de Cœlo sonus: qui S. Spiritus Proces-sus, Spiritu productionem innuit. Nam Philoso-phii docent; sonum fieri ex collisione duorum corporum: ita S. Spiritus con-iuncta

iuncta patris ac filij conspiratione procedit. Ideo factus est de Calo sonus.

Spiritus non potest, credi debet.
Sed cur spiritus vehementer? Vt eius effecta permagna indicarentur. 1. Venti originē adhuc nemo certo scire potuit. Dixerunt alij aerem esse agitatum: alij exhalationes astantes: alij ē terra, cauernisq; procreari. At incerta omnia. Hinc. Ioan. 3. Spiritus, ubi vult spirat: & vocem eius audis, & nescis unde veniat, aut quo vadat. Si ventorum origo tā est difficilis inuestigatur, quanto magis S. Spiritus?

2. *Vade*, Ait Angelus ad Esdras. 4. Esd. 4. pondera mihi ignis pondus, aut mensura mibi flatum venti. Cui Esdras. *Quis maiorum poterit facere, vt me interroges de his?* q.d. anigmata sunt ista insolubilia. Minus sciri Spiritus S. potest: credi debet. 3. *Gloria, & diuinitas in domo Dei sunt: at is producit ventos, nō ex diuinitate, sed de thesauris suis.* Ps. 124. Hi. e. magis sūt recōditi. Quo minus sciri S. Spiritus potest: sed credi. *Ventus e. est, in thesauro intimo Trinitatis.*

II. Ventus meridionalis est pluvialis: ita Psalm. 147. *Flabit Spiritus eius; & fluent aqua lachrymarum.* 1. Hoc afflatus ait Ps. 118. *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam.* 2. Hic expulit Petrum ē Palatio: Et ęgredens fleuit a mare. Matth. 27. 3. Hic à Magdalena vanitates deflabellauit, collectos in nodum crines pigmentatos sparrit, oculos soluit in fontes, fastum in luctum.

Plinius l. 2. c. 47. ait: *Fauonium, seu Zephyrum, ventum occiduum, plantas elicere in geminas, & herbas in viorem.* Ita S. Spiritus flabro bona reuiniscunt opera, quæ peccati bruma necarat. 1. Nam Ioan. 6. *Spiritus est, qui vivificat.* Rom. 8. *Vivificavit mortalia corpora vestra propter inhabitantem Spiritum,* 2. *Sponsa ventos in horum initiat.* Cant. 4. *Surge Aquilo, veni Auster, perfla hortum meum.* Sic Ecclesia inuocat S. Spiritum.

Excelsa ventus agitat. Hinc Horat. lib. 2. Odarum.

Superbia resiste.

*Sepius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsa grauiore casu
Decidunt turres feriuntq; summos
Fulmina montes.*

Talis S. Spiritus. Nam, Luc. 2. *Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Deturbauit ccelo Luciferum: Iezabelem ē Palatij fenestra in plateam: Pharaonem cū exercitu in mare: Nabuchodonosorem in deserta expulit. E contra, euexit Danielē supra omnes satrapas Chaldæos: Iosephum in Aegypto.

III. Mirus ventus S. Spiritus. Persæ ventos in Diis colebant: quod iis vitam hominum acceptam ferrent. Errabant ipsi. *Est verus Deus.*

At S. Spiritus verus est Deus. 1. Nam Act. 17. *Ipsæ est, in quo vivimus, mouemur, & sumus.*

2. Id predictum Ezech. 37. *Dabo vobis Spiritum, & viuetis, & sciatis, quia ego Dominus.*

Quin mortuos hic ventus excitat. Ezech. 37. *Deus dimisit me in medio campi, qui erat plenus ossibus; mox à quatuor orbis oris spirat & ingressus est in eas.* Spiritus, & reuixerunt steterunt q; super pedes suos, exercitus grandis nimis. Id hodie factum: ac hī quotidie. Mundus erat, estque mortuorum plenus; at reuixit ad hunc Spiritum. *Euehit in mortuos.*

Apuleius in asino aureo scribit Psychē *cœlos.* suam magnificum habuisse palatium; ad quod nulli aditus erat, nisi per ventos. Fabula. At Parabola sic: *Ψύχη est anima;* eius palatium, cœlum: Huc Spiritus tuus bonus ducat me in terram rectam; Sicut 4. Reg. 1. Elias per turbinem, & currū igneo in cœlum euectus fuit.

Peroratio. Quare Date locum Spiritui sancto, corda expiate: Ne his eueniāt, quod cordi Germanici, qui pater fuit Caligula & Imp. Illius namque mortui cadaverum in rogo fuisset exustum, cor abi-

gne manxit intactum. Consulti augures auunt, esse veneno plenum fortio, quā ignis sit. Itaque theriaca id perlinunt, & in cineres comburi potest. Ita in corda peccatis venenata nil operatur S. Spiritus, cui penitentia est certa theriaca. Quod Elisei vasa vacua essent, & munda, oleū capere poterant. 4. Reg. 4. Nostra Spiritum, si fuerint à vanitatibus, passionibus vacua, munda ab peccatis.

DOMINICA SS. TRINITATIS.

Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filiī, & Spiritus Sancti.

Matth. 28.

Vidit, Gen. 40. Pincerna Pharaonis vitem vnam, è quattro propagines existebant. Figura hæc SS. Trinitatis in unitate, & Personarum triun Deitatis in Essentia una. Qualis Oceanus in duos se fundit sinus, Maris Rubri, & Mediterranei: ita Deus Pater, Diuinitatis fons, in duas se velut exonerat Personas alias. In Filium: De quo Cant. 5. Dilectus meus candidus, & rubicundus. Et Isa. 63. Quarerubrum est vestimentum tuum? Inque S. Spiritum: qui medius inter utrumque, Patris ac Filii quasi vinculum est ac Amor.

Nos circa istud

- I. De notitia Dei generatim.
- II. De unitate Dei, an sit, & unde cognoscatur?
- III. De modo dupli cognoscendi Deum.
- IV. Fides de SS. Trinitate qualis esse debeat, ostenditur.
- V. De SS. Trinitate ex S. Scriptura, & Naturā.

PARS I.

De notitia Dei generatim.

Deus in eo prehensibilis est. I. Simoniades Philosophus, ut refert Cic. Lib. de Natur. Deo. Sciscitante Hiero-

ne, Sicilia Rege: *Quid est Deus?* tridui deliberationem postulauit: quo euoluto, decem, post hos, 30. dierum moram expectit. Instati demum Tyranno ait: *Quo diuitius considero, eo mihi res videtur obscurior, & intricior.* Si id ille de Unitate Dei: quo magis idem nos de Trinitate Unitatis?

I. Omnino Lucem habitat inaccessibilem. 1. Ob gloriam Tim. 6. Humanæ ingenij bolidi hæc abyssus immensa manet. 2. Nam Job 39. *gnitudo* Deus magnus, vincens scientiam nostram. Plato in Timæo. Genitorem, opificemq. Uniuersi & difficile est inuenire: & inuentum impossibile explicare. 3. Quid enim? Cant. 5. *Captus ram suum eius aurum optimum Diuinitatis: Comætus Attributorum sicut elata palmarum, quarum altitudo nequeat ullo creato attingi intellectu: Nigra, quasi coruus: nobis obscura in Deo omnia.*

4. Id fumus Isaiae visus denotat: Isa. 4. *Quia quando vidit Seraphinos circumfistentes Deum, & acclamantes: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercitum: & commota sunt superlimaria cardinum a voce clamantis: & dominus repleta est fumo: Ita, ait ibi S. Hieronymus, ex exercati Iudei post Christi passionem: in hoc etiam angelica caligantingenia fumo. Agnouit ita David, Ps. 17. Post tenebras latibulum suum.*

II. Hinc Aegyptiis hieroglyphicum Dei, erat Crocodilus. Causa. Quia hic lingua caret. Nec enim effabilis est Deus. Est ineffabilis. Audi Job. 12. *Excelstior celo est: quid facies? bilis Deus profundior inferno, & unde cognosces? Longior terra mensura eius, & latior mari.*

Idcirco Aegyptiis, in omnibus symboli, Deum sic repræsentabant: Hominē pingebant vultu graui. (Homo enim imago Dei est) Eius ex ore prodibat ouū, (Orbis uniuersi verbo creatus.) Dixit & factasunt. Cum togâ hyacinthina lymbū inaurata, (celi indicestellata.) Hac spectrum Monarchiæ, illa circulum Prouidentiæ gerebat. Caput sublimes pennæ deco-